

Gen

Chapter 41

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

עמד וְהָנָה חֵלֶם וּפְרָעָה יָמִים שְׁנָתַיִם מִקֵּץ נִיָּהּ 1
ngadeg lan-lah ngimpi lan-Piraun dinten kalih-taun sasampunipun Lan-dados
[H5975](#) [H2009](#) [H6547](#) [H3117](#) [H8141](#) [H7093](#) [H1961](#)
: הַיָּאָרְ עַל-
lèpèn-Nil wonten-ing
[H2975](#)

Kacarita sawuse let rong taun, Sang Prabu Pringon supena, katone panjenengane kaya jumeneng ana ing sapinggire bengawan Nil.

וּבְרִיאַת מְרֹאָה יָפוֹת פְּרוֹת שֹׁבַע עֵלֶת הַיָּאָרְ מִן- וְהָנָה 2
lan-lema warninipun éndah lembu-èstri pitu minggah lèpèn-Nil saking Lan-lah
[H1277](#) [H4758](#) [H3303](#) [H6510](#) [H7651](#) [H5927](#) [H2975](#) [H2009](#)
: בְּאָחוּ: נִתְרַעְיָנָה בְּשָׂרְ
wonten-ing-glagah lan-sami-nèdha-rumput dagingipun
[H0260](#) [H1320](#)

Banjur ana sapi pitu padha mentas saka bengawan, sawangane becik lan awake lemu-lemu; tumuli padha nyenggut ana ing sapinggire bengawan kono.

הַיָּאָרְ מִן- אַחֲרֵיהֶן אֲחֻרוֹת עֵלוֹת אֲחֻרוֹת פְּרוֹת שֹׁבַע וְהָנָה 3
lèpèn-Nil saking sasampunipun-punika minggah sanèsipun lembu-èstri pitu Lan-lah
[H2975](#) [H5927](#) [H0312](#) [H6510](#) [H7651](#) [H2009](#)
הַפְּרוֹת הַפְּרוֹת אֲצֵל נִתְעַמְדָּנָה בְּשָׂרְ וְדִקּוֹת מְרֹאָה רְעוֹת
lembu-èstri-punika celak lan-sami-ngadeg dagingipun lan-kuru warninipun awon
[H6510](#) [H0681](#) [H5975](#) [H1320](#) [H1851](#) [H4758](#)
: הַיָּאָרְ שִׁפְתַּי עַל-
lèpèn-Nil pinggiring wonten-ing
[H2975](#) [H8193](#)

Sawuse mangkono banjur ana sapi liyane pitu, padha mentas saka ing bengawan Nil iku, sawangane ala lan awake kuru-kuru, tumuli padha mapan ana ing sandhinge sapi-sapi sing dhisik mau ana ing pinggir bengawan.

שֹׁבַע אֵת הַבְּשָׂרְ וְדִקְתָּ הַמְרֹאָה רְעוֹת הַפְּרוֹת וְתֹאכְלֶנָּה 4
pitu * dagingipun lan-kuru warninipun awon lembu-èstri-punika Lan-sami-nèdha
[H7651](#) [H0853](#) [H1320](#) [H1851](#) [H4758](#) [H6510](#) [H0398](#)
: פְּרָעָה: נִיָּקֵץ וְהַבְּרִיאַת הַמְרֹאָה יָפֹת הַפְּרוֹת
Piraun lan-wungu lan-lema warninipun éndah lembu-èstri-punika
[H6547](#) [H3364](#) [H1277](#) [H4758](#) [H3303](#) [H6510](#)

Sapi-sapi kang ala rupane lan kuru-kuru awake mau banjur padha mangan sapi-sapi kang becik lan lemu-lemu mau. Ing kono Sang Prabu Pringon banjur wungu.

בֵּית griya	בְּמִשְׁמֵר ing-tahanan H4929	אֲתִי kula H0853	וַיִּתֵּן lan-mapanaken H5414	עַבְדֵּי abdi-abdinipun H5650	עַל- dhumateng	קָצַף duka H7107	פִּרְעָה Piraun H6547	10
----------------	---	--	---	---	-------------------	--	---	----

הָאֲפִים: juru-damel-roti H0644	שָׂר pangageng H8269	וְאֵת lan- H0853	אֲתִי kula H0853	הַטְּבָחִים juru-nyembelih H2876	שָׂר pangageng H8269
---	--	--	--	--	--

Nalika samanten Sang Prabu Pringon duka dhateng para abdi, ngantos kawula katahan wonten ing griyanipun pangageng prajurit tamtama sesarengan kaliyan lurah among dhaharan.

אִישׁ tiyang H0376	וְהוּא lan-piyambakipun H1931	אֲנִי kula H0589	אֶחָד setunggal H0259	בְּלִילָה ing-dalu H3915	חֲלוֹם impen H2472	וְנִחְלָמָה Lan-kita-sami-ngimpi	11
--	---	--	---	--	--	-------------------------------------	----

חֲלָמָנוּ: kita-sami-ngimpi	חֲלָמֵנוּ impenipun H2472	כְּפִתְרוֹן miturut-tegesipun H6623
--------------------------------	---	---

Ing satunggaling dalu kawula kekalih ngimpi, inggih kawula dalah lurah among dhaharan; impen lan tegesipun piyambak-piyambak.

לְשָׂר kagem-pangageng H8269	עַבְדֵּי abdi H5650	עַבְרִי tiyang-Ibrani H5680	נֶעַר laré-ènom H5288	אֲתָנוּ kaliyan-kita H0854	וְשָׂם Lan-wonten-ing-ngriku H8033	12
--	---	---	---	--	--	----

לָנוּ kagem-kita H6622	וַיִּפְתָּר- lan-negesi	לָנוּ dhumateng-piyambakipun	וְנִסְפָּר- lan-kita-sami-nyariosaken	הַטְּבָחִים juru-nyembelih H2876
--	----------------------------	---------------------------------	--	--

פְּתָר: negesi H6622	כְּחֲלָמֵנוּ miturut-impenipun H2472	אִישׁ tiyang H0376	חֲלָמֵנוּ impen-impen-kita H2472	אֶת- * H0853
--	--	--	--	------------------------------------

Wonten ing ngriku kawula sesarengan kaliyan tiyang nem-neman bangsa Ibrani, rencangipun pangageng prajurit tamtama wau; punika kawula cariyosi impen kawula, lajeng sampi dipun terangaken tegesipun impen kawula piyambak-piyambak.

הַשִּׁיב dipun-wangsulaken H7725	אֲתִי kula H0853	דָּדוֹס dados H1961	כֵּן mekaten	לָנוּ kagem-kita	פְּתָר- negesi H6622	כְּאֲשֶׁר kados	וַיְהִי Lan-dados H1961	13
--	--	---	-----------------	---------------------	--	--------------------	---	----

תָּלָה: dipun-gantung H8518	וְאֵתוּ lan-piyambakipun H0853	כַּנִּי kalungguhan-kula H3653	עַל- dhumateng
---	--	--	-------------------

Dene kalampahanipun inggih ceples kados anggenipun nyukani katrangan, kawula kawangsulaken dhateng padamelan lami, dene lurah among dhahar kagantung.”

הַבּוֹר kunjara	מִן- saking	וַיִּרְצָהוּ lan-énggal-mbekta H7323	יוֹסֵף Yusuf H3130	אֶת- * H0853	וַיִּקְרָא lan-nimbali H7121	פִּרְעָה Piraun H6547	וַיִּשְׁלַח Lan-paring-dhawuh H7971	14
--------------------	----------------	--	--	------------------------------------	--	---	---	----

פִּרְעָה: Piraun H6547	אֶל- dhumateng H0413	וַיָּבֵא lan-sowan H0935	שְׂמֵלֹתָיו rasukanipun H8071	וַיַּחֲלֵף lan-gantos H2498	וַיִּנְלַח lan-nyukur H1548
--	--	--	---	---	---

Sang Prabu tumuli utusan nimbali Yusuf, kang banjur enggal-enggal kawetokake saka ing pakunjaran, nuli cukur lan salin sandhangan, banjur sowan marang ing ngarsane Sang Prabu Pringon.

15 וַיֹּאמֶר וּפְתָר פִּרְעֹה אֶל- יוֹסֵף חֲלוֹם חֲלֹמֹתַי לַאֲמֹר וּפְתָר
Lan-ngandika Piraun dhumateng Yusuf impen kula-ngimpi lan-tiyang-ingkang-negesi
H0559 H6547 H0413 H3130 H2472 H6622

אֵין אֶתּוֹ וְאָנִי שְׁמַעְתִּי מִרֵּעַ לְאֹמֶר תְּשַׁמַּע חֲלוֹם
boten-wonten punika lan-kula mireng bab-sampéyan mekaten sampéyan-mireng impen
H0369 H0853 H0589 H8085 H0559 H2472 H8085
לְפִתְרָא אֶתּוֹ: kangge-negesi punika
H6622 H0853

Sang Prabu Pringon tumuli ngandika marang Yusuf: "Ingsun supena, nanging ora ana wong siji-sijia kang bisa nyaosi katrangan bab tegese, nanging ing sun midhanget bab sira, anggonira mung krungu impene bae sira tumuli bisa njarwakake."

16 וַיֵּשֶׁן יוֹסֵף אֶת- פִּרְעֹה לְאֹמֶר בְּלִעְרִי אֱלֹהִים יַעֲנֶה
Lan-mangsuli Yusuf * Piraun mekaten sanès-kula Gusti-Allah badhé-paring-wangsulan
H3130 H0853 H6547 H0559 H1107 H0430
אֶת- שְׁלוֹם פִּרְעֹה: * kaslametan Piraun
H0853 H7965 H6547

Yusuf banjur munjuk: "Dhuh, Sang Prabu Pringon, punika sanes kawula, Gusti Allah ingkang badhe paring pawartos bab karaharjan dhateng Sang Prabu Pringon."

17 וַיִּדְבֹר וַיְנַדְּבֶר אֶל- יוֹסֵף פִּרְעֹה נִינְיָ עֹמֵד עַל-
Lan-ngandika Piraun dhumateng Yusuf ing-impèn-kula lah-kula ngadeg wonten-ing
H1696 H6547 H3130 H0413 H5975 H2009 H2472
שִׁפְתָא הַיָּאָר: pinggiring lèpèn-Nil
H8193 H2975

Pangandikane Sang Prabu Pringon marang Yusuf: "Sajroning supena ing sun jumeneng ana ing pinggire begawan Nil;

18 וַהֲנִיָּה מִן- הַיָּאָר עֵלֶת שִׁבְעַת פָּרוֹת בְּרִיאֹת בֶּשֶׂר וַיִּפֹּת
Lan-lah saking lèpèn-Nil minggah pitu lembu-èstri lema dagingipun lan-éndah
H2009 H2975 H5927 H7651 H6510 H1277 H1320 H3303
רֹאֵת הַיָּאָר וַתִּרְעֵינָהּ וְתִרְעֵינָהּ בָּאָחוּ: rupa lan-sami-nèdha-rumput wonten-ing-glagah
H8389 H0260

lah nuli ana sapi pitu mentas saka ing begawan mau, awake lemu-lemu lan becik-becik rupane, banjur padha nyenggut ana ing pinggir begawan kono.

19 וַהֲנִיָּה שִׁבְעַת- פָּרוֹת אֲחֵרוֹת עֵלֹת אֲחֵרִיָּהן אֲחֵרִיָּהן רִאִיתִי מֵאֵד וְרַעֲוֹת
Lan-lah pitu lembu-èstri sanèsipun minggah sasampunipun-punika ringkih lan-awon
H2009 H7651 H6510 H0312 H5927
רֹאֵת הַיָּאָר מֵאֵד וְרַקוֹת בֶּשֶׂר לֹא- רִאִיתִי קָהְנָה בְּכָל- תָּאָר
rupa sanget lan-kuru dagingipun boten kula-ningali ingkang-kados-mekaten ing-sedayay
H8389 H3966 H7534 H1320 H3808 H7200 H2007 H3605
אֶרֶץ מִצְרַיִם לְרַע: tanah Mesir awonipun
H0776 H4714 H7455

Sawuse mangkono tumuli ana sapi pitu liyane mentas, padha gering-gering lan ala rupane, ana ing satanah Mesir ing sun durung tau tumon sapi kang alane kaya mangkono iku.

הַפְּרוֹת הַפְּרוֹת הַפְּרוֹת הַפְּרוֹת הַפְּרוֹת הַפְּרוֹת הַפְּרוֹת הַפְּרוֹת הַפְּרוֹת 20
 lembu-èstri-punika pitu * lan-awon kuru lembu-èstri-punika Lan-sami-nèdha
[H6510](#) [H7651](#) [H0853](#) [H7534](#) [H6510](#) [H0398](#)

הַרְאֵשׁוֹת הַבְּרִיאָת׃
 ingkang-rumiyin lema
[H7223](#) [H1277](#)

Nanging sapi kang kuru lan ala iku banjur padha mangsa sapi lemu kang dhisik mau.

אֶל- וְתִבְאֵנָה אֶל- קְרִיפָה וְלֹא נֹדַע כִּי- בָאוּ דְהֻמַּתֵּנְג 21
 dhumateng sampun-mlabet bilih ketingal lan-boten perutipun dhumateng Lan-mlabet
[H0413](#) [H0935](#) [H3045](#) [H3808](#) [H7130](#) [H0413](#) [H0935](#)

וּמְרִיאֵינּוּ קְרִיפָה וְאִיקָן׃ בְּתִחְלָה כְּאֶשֶׁר רָע וּמְרִיאֵינּוּ קְרִיפָה
 lan-kula-wungu ing-wiwitan kados awon lan-warninipun perutipun
[H3364](#) [H8462](#) [H4758](#) [H7130](#)

Sawuse sapi-sapi mau kalebu ing wetenge, iya ora katara yen wus klebon, sawangane isih padha bae kaya maune, ing kono ingsun banjur ngililir.

בְּקִנְיָה וְאֶרָא בְּחֻלְמֵי וְהֵנָּה שְׁבַע וְהֵנָּה עֵלְת׃ זְמַחֹת 22
 wonten-ing-tangkai minggah wulèn-gandum pitu lan-lah ing-impèn-kula Lan-kula-ningali
[H7070](#) [H5927](#) [H7651](#) [H2009](#) [H2472](#) [H7200](#)

אֶחָד מְלֵאָת וְטִבּוֹת׃
 lan-saé kebak setunggal
[H4392](#) [H0259](#)

Sabanjure ing sajrone supena ingsun mirsani, ana wulen pitu thukul saka dami siji, padha mentes-mentes lan becik rupane.

זְמַחֹת וְהֵנָּה שְׁבַע שְׁבָלִים צְנֻמּוֹת דְּקִינָת וְשֻׁדְפוֹת קְדִים 23
 tuwuh angin-wétan gosong tipis garing wulèn-gandum pitu Lan-lah
[H6779](#) [H6921](#) [H7710](#) [H1851](#) [H6798](#) [H7651](#) [H2009](#)

אֶחְרֵיהֶם׃
 sasampunipun-punika

Banjur ana wulen pitu kang gering, kuru lan geseng dening angin wetan.

הַטִּבּוֹת הַשְּׁבָלִים הַשְּׁבָלִים הַדְּקִינָת אֶת שְׁבַע וְתִבְלֵעַן 24
 saé wulèn-gandum-punika pitu * tipis wulèn-gandum-punika Lan-sami-nelen
[H7651](#) [H0853](#) [H1851](#) [H1104](#)

מְנִיד וְאֶמֶר הַחֲרָטְמִים אֶל- מְנִיד וְאֶמֶר
 tiyang-ingkang-nerangaken lan-boten-wonten para-dukun dhumateng lan-kula-matur
[H5046](#) [H0369](#) [H2748](#) [H0413](#) [H0559](#)

לִי׃
 kagem-kula

Nanging wulen kang garing mau banjur padha nguntal wulen kang mentes-mentes mau. Prakara iki wus suncaritakake marang para sarjana, nanging siji bae ora ana kang bisa ngaturi katrangan marang ingsun.”

25
 אַתּ * הוּאּ אַחַד פִּרְעָה חֲלוּם פִּרְעָה אֶל- יוֹסֵף וַיֹּאמֶר
 * punika setunggal Piraun impen Piraun dhumateng Yusuf Lan-ngandika
[H0853](#) [H1931](#) [H0259](#) [H6547](#) [H2472](#) [H6547](#) [H0413](#) [H3130](#) [H0559](#)

לְפִרְעָה: הַגִּיד עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
 dhumateng-Piraun sampun-nedahaken badhé-nglampahi Gusti-Allah punapa-ingkang
[H6547](#) [H5046](#) [H0430](#)

Yusuf tumuli munjuk marang Sang Prabu Pringon: "Supenan dalem kecalih punika tegesipun sami. Gusti Allah paring uninga dhateng panjenengan dalem Sang Prabu Pringon, punapa ingkang badhe dipun tindakaken.

26
 הַטֹּבֹת הַשְּׂבִלִים וְשָׁבַע הִנֵּה שָׁנִים שָׁבַע הַטֹּבֹת פֶּרֶת שָׁבַע
 saé wulèn-gandum-punika lan-pitu punika taun pitu saé lembu-èstri Pitu
[H7651](#) [H2007](#) [H8141](#) [H7651](#) [H6510](#) [H7651](#)

שָׁבַע שָׁנִים הִנֵּה חֲלוּם אַחַד הוּאּ:
 punika setunggal impen punika taun pitu
[H1931](#) [H0259](#) [H2472](#) [H2007](#) [H8141](#) [H7651](#)

Menggah lembu pitu ingkang sae punika ibaratipun pitung taun, saha wulen gandum pitu ingkang sae punika inggih ugi pitung taun; supenan kecalih punika sami.

27
 שָׁנִים שָׁבַע אַחֲרֵיהֶן אֶתְּמַלֵּא וְהָרַעַת הָרִקּוֹת הַפְּרוֹת וְשָׁבַע
 taun pitu sasampunipun-punika minggah lan-awon kuru lembu-èstri-punika Lan-pitu
[H8141](#) [H7651](#) [H5927](#) [H7534](#) [H6510](#) [H7651](#)

שָׁבַע יְהִי הַקָּדִים שְׂדֵפוֹת הָרִקּוֹת הַשְּׂבִלִים וְשָׁבַע הִנֵּה
 pitu badhé-dados angin-wétan gosong kosong wulèn-gandum-punika lan-pitu punika
[H7651](#) [H1961](#) [H6921](#) [H7710](#) [H7386](#) [H7651](#) [H2007](#)

רָעַב: שָׁנִי
 kelaparan taun
[H7458](#) [H8141](#)

Dene lembu pitu ingkang kera lan awon ingkang sami mentas kantun, ibaratipun inggih pitung taun, sarta wulen gandum pitu ingkang gabug saha geseng dening angin wetan punika, ngibarati badhe wontenipun pailan pitung taun.

28
 הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר פִּרְעָה אֶל- דְּבָרָי אֲשֶׁר הַדָּבָר הוּא
 Gusti-Allah punapa-ingkang Piraun dhumateng kula-matur ingkang prakawis Punika
[H0430](#) [H6547](#) [H0413](#) [H1696](#) [H1697](#) [H1931](#)

פִּרְעָה: אֶת- הָרָאָה עֲשֵׂה
 Piraun * sampun-nedahaken badhé-nglampahi
[H6547](#) [H0853](#) [H7200](#)

Inggih kados unjuk kawula dhateng Sang Prabu Pringon wau, Gusti Allah sampun ngatingalaken dhateng Sang Prabu Pringon punapa ingkang badhe enggal dipun tindakaken.

29
 מִצְרַיִם: אֶרֶץ בְּכַל- נְדוּל שָׁבַע בָּאוֹת שָׁנִים שָׁבַע הִנֵּה
 Mesir tanah ing-sedaya ageng kaluberan badhé-dhateng taun pitu Lah
[H4714](#) [H0776](#) [H3605](#) [H7647](#) [H0935](#) [H8141](#) [H7651](#) [H2009](#)

Kauningana, gusti, pitung taun ingkang badhe kalampahan punika badhe mirah tedha ingkang kelangkung-langkung ing sawradinipun tanah Mesir.

30
 קָל- וְנִשְׁכַּח אַחֲרֵיהֶן רָעַב שְׁנֵי שָׁבַע וְקָמוּ
 sedaya lan-badhé-kasupèn sasampunipun-punika kelaparan taun pitu Lan-badhé-wungu
[H3605](#) [H7911](#) [H7458](#) [H8141](#) [H7651](#)

אֶת- הָרָעַב וְכֵלָה מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ הַשָּׁבַע
 * kelaparan-punika lan-badhé-ngèntèkaken Mesir ing-tanah kaluberan-punika
[H0853](#) [H7458](#) [H3615](#) [H4714](#) [H0776](#) [H7647](#)

הָאֶרֶץ:
 tanah-punika
[H0776](#)

Nanging sasampunipun punika badhe wonten pailan pitung taun laminipun, ing ngriku tiyang-tiyang Mesir sampun sami kesupen bab kaluberan ingkang sampun, margi pailan wau badhe damel risakipun nagari punika.

31
 הָרָעַב מִפְּנֵי בְּאֶרֶץ הַשָּׁבַע יִנְדַע וְלֹא-
 kelaparan-punika amargi ing-tanah kaluberan-punika badhé-dipun-mangertosi Lan-boten
[H7458](#) [H6440](#) [H0776](#) [H7647](#) [H3045](#) [H3808](#)

הָהוּא מְאֹד: הוּא כָבֵד כִּי- כֵן אַחֲרָיו
 sanget punika awrat amargi punika sasampunipun punika
[H3966](#) [H1931](#) [H3515](#) [H1931](#)

Kaluberan ingkang kapengker sampun boten katawis tilasipun wonten ing tanah punika, awit saking pailan ingkang nusul wau langkung dening awratipun.

32
 כִּי- פִּעְמוֹם פִּרְעָה אֶל- הַחֲלוֹם הַשְּׁנוֹת וְעַל
 amargi kaping-kalih Piraun dhumateng impen-punika dipun-ambali Lan-bab
[H6471](#) [H6547](#) [H0413](#) [H2472](#)

הָאֱלֹהִים וּמִמָּחָר הָאֱלֹהִים מַעַם הַדְּבָר נִכּוֹן
 Gusti-Allah lan-énggal Gusti-Allah saking prakawis-punika sampun-dipun-tetepaken
[H0430](#) [H0430](#) [H1697](#)

לְעֵשְׂתוֹ:
 badhé-nglampahi

Wondene supenan wau dipun wangsuli ngantos rambah kaping kalih punika kagem Sang Prabu Pringon ateges: bilih prakawis punika sampun dados keputusanipun Gusti Allah, saha Gusti Allah temtu tumunten énggal badhe nindakaken.

33
 וְחָכָם נִבּוֹן אִישׁ פִּרְעָה יָרָא וְעֵתָהּ
 lan-wicaksana mangretos tiyang Piraun mugu-madosi Lan-sapunika
[H2450](#) [H0995](#) [H0376](#) [H6547](#) [H7200](#) [H6258](#)

מִצְרַיִם: אֶרֶץ עַל- וַיִּשְׁתַּחֲוּ
 Mesir tanah wonten-ing lan-netepaken-piyambakipun
[H4714](#) [H0776](#) [H7896](#)

Ingkang punika, dhuh Sang Prabu Pringon, mugu karsaa matah salah satunggaling tiyang ingkang lantip saha wicaksana, kadhawuhana mengku satanah Mesir.

34
 הָאֶרֶץ עַל- פְּקָדִים וַיִּפְקֵד פִּרְעָה יַעֲשֶׂה
 tanah-punika wonten-ing para-penilik lan-netepaken Piraun Mugu-nglampahi
[H0776](#) [H6496](#) [H6547](#)

הַשָּׁבַע: שְׁנֵי בְּשָׁבַע מִצְרַיִם אֶרֶץ אֶת- וַחֲמִשָּׁה
 kaluberan taun ing-pitu Mesir tanah * lan-mendhet-seperlima
[H7647](#) [H8141](#) [H7651](#) [H4714](#) [H0776](#) [H0853](#) [H2567](#)

Kajawi punika Sang Prabu Pringon ugi nindakna makaten: inggih punika ngangkat para juru niti-priksa wonteng ing nagari ngriki, saha karsaa mundhut sapragangsalipun pamedaling tanah ing salaminipun mangsa mirah tedha pitung taun punika.

הַטְּבֵּת הַשָּׁנִים אֶחָל כָּל- אֶת- וַיִּקְבְּצוּ
 saé taun-taun-punika dhahar sedaya * Lan-mugi-sami-ngempalaken
[H8141](#) [H0400](#) [H3605](#) [H0853](#) [H6908](#)

יָד- תַּחַת בָּר וַיִּזְכְּרוּ- הָאֵלֶּה הַבָּאֵת
 tangan wonten-ing-astanipun gandum lan-mugi-sami-nimbun punika ingkang-badhé-dhateng
[H3027](#) [H8478](#) [H6651](#) [H0428](#) [H0935](#)

וְשִׁמְרוּ: בְּעָרִים אֶחָל פִּרְעֹה
 lan-simpen ing-kutha-kutha dhahar Piraun
[H8104](#) [H0400](#) [H6547](#)

Sami kadhawuhana nglempakaken sawarnining bahan tedha ing salebetipun taun-taun sae ingkang badhe kalampahan punika, saha nandhoa gandum ingkang dados kagunganipun Sang Prabu Pringon, kasimpena ing kitha-kangge tandhon tedha.

הַרְעָב שָׁנִי לְשִׁבְעַת לְאָרְץ לְפָקְדוֹן הָאֶחָל וְהָיָה
 kelaparan taun kagem-pitu kagem-tanah simpenan dhahar-punika Lan-badhé-dados
[H7458](#) [H8141](#) [H7651](#) [H0776](#) [H6487](#) [H0400](#) [H1961](#)

הָאָרֶץ תַּכְרֶת וְלֹא- מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ תַּהְיֶינָּה אֲשֶׁר
 tanah-punika badhé-dipun-sirnakaken lan-boten Mesir ing-tanah badhé-wonten ingkang
[H0776](#) [H3772](#) [H3808](#) [H4714](#) [H0776](#) [H1961](#)

בְּרַעַב:
 déning-kelaparan
[H7458](#)

Kalayan makaten sadaya bahan tedha wau lajeng dados tandhon kangge kaperluaning nagari punika salaminipun pailan pitung taun ingkang badhe kalampahan wonten ing tanah Mesir, supados nagari punika sampun ngantos risak margi wontenipun pailan punika.”

כָּל- וּבְעֵינַי וּבְעֵינַי פִּרְעֹה בְּעֵינַי הַרְבֵּר וַיִּיטָב
 sedaya lan-ing-paningalipun Piraun ing-paningalipun prakawis-punika Lan-saé
[H3605](#) [H6547](#) [H1697](#) [H3190](#)

עַבְדֵּי:
 abdi-abdinipun
[H5650](#)

Atur pirembag kang mangkono iku didhahar dening Sang Prabu Pringon dalah sakehe para punggawane.

הַנְּמִצָּא עַבְדֵּי אֶל- פִּרְעֹה וַיֹּאמֶר
 punapa-saged-dipun-panggihaken abdi-abdinipun dhumateng Piraun Lan-ngandika
[H4672](#) [H5650](#) [H0413](#) [H6547](#) [H0559](#)

בּוֹ: אֱלֹהִים רוּחַ אֲשֶׁר אִישׁ כֹּהֵה
 wonten-ing-piyambakipun Gusti-Allah Roh ingkang tiyang ingkang-kados-punika
[H0430](#) [H7307](#) [H0376](#) [H2088](#)

Sang Prabu Pringon banjur ngandika marang para punggawane: “Apa iya kita bisa nemu wong kang kadunungan Rohing Allah kaya iki?”

39
 גוֹאֲמַר וְיֹאמַר פִּרְעֹה אֶל- יוֹסֵף אַחֲרַי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים
 Lan-ngandika Pirauun dhumateng Yusuf sasampunipun nedahaken Gusti-Allah
[H0559](#) [H6547](#) [H0413](#) [H3130](#) [H3045](#) [H0430](#)

אוֹתָהּ אֶת- כָּל- זֹאת אֵין נָבוֹן וְחָכְם
 dhumateng-sampéyan * sedaya punika boten-wonten mangretos lan-wicaksana
[H0853](#) [H3605](#) [H2063](#) [H0369](#) [H0995](#) [H2450](#)

כָּמוֹדִי :
 kados-sampéyan
[H3644](#)

Sang Prabu Pringon tumuli ngandika marang Yusuf: “Sarehne Gusti Alalh wus paring sumurup marang sira, dadi ora ana wong kang lantip lan wicaksana kaya sira.

40
 אֶתָּה תְּהִיָּה עַל- בֵּיתִי וְעַל- פִּיךָ
 Sampéyan badhé-dados wonten-ing griya-kula lan-wonten-ing tutuk-sampéyan
[H1961](#) [H6310](#)

יִשָּׁק כָּל- עַמִּי רָק הַכֶּסֶא אֲנִדֵּל
 badhé-manut sedaya rakyat-kula namung dhampar kula-badhé-langkung-ageng
[H3605](#) [H7535](#) [H3678](#) [H1431](#)

כָּמוֹדִי :
 saking-sampéyan

Mulane sira kang nguwasanana kadhatoningsun, sarta sakehe para kawulaningsun kabeh ngestokna prentahira, mung marga saka dhampar iki bae anggoningsun ngungkuli sira.”

41
 גוֹאֲמַר פִּרְעֹה אֶל- יוֹסֵף אֶתָּה וְנִתְּנִי רָאָה
 Lan-ngandika Pirauun dhumateng Yusuf ningalana kula-netepaken sampéyan wonten-ing
[H0559](#) [H6547](#) [H0413](#) [H3130](#) [H5414](#) [H2000](#)

כָּל- אֶרֶץ מִצְרַיִם :
 sedaya tanah Mesir
[H3605](#) [H0776](#) [H4714](#)

Karomaneh pangandikane Sang Prabu Pringon marang Yusuf: “Lah sira sunangkat dadi kang mengku satanah Mesir kabeh.”

42
 וְיֹסֵר פִּרְעֹה אֶת- טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וְיִתֵּן אֶתָּה עַל-
 Lan-mbucal Pirauun * alinipun saking astanipun lan-maringi punika wonten-ing
[H5493](#) [H6547](#) [H0853](#) [H2885](#) [H3027](#) [H5414](#) [H0853](#)

יָד יוֹסֵף וְיִלְבָּשׁ אֹתוֹ בְּגָדֵי- שֵׁשׁ וְיָשֵׂם רֶבֶד הַזָּהָב
 asta Yusuf lan-ngagèm-aken piyambakipun rasukan lena-alus lan-masang kalung emas
[H3130](#) [H3027](#) [H0853](#) [H3847](#) [H2091](#) [H7242](#)

עַל- צְנֹארוֹ :
 wonten-ing gulu

Sang Prabu Pringon tumuli nglolos sesupune cap saka astane banjur dianggokake ing drijine Yusuf, sarta dianggoni sandhangan mori alus lan gulune dikalungi kalung mas.

לוּ piyambakipun	אֲשֶׁר- ing kang-kagungané	הַמְשָׁנָה kaping-kalih H4932	בְּמִרְכָּבַת ing-kréta H4818	אֹתוֹ piyambakipun H0853	וַיִּרְכַּב Lan-numpakaken H7392	43
כָּל- sedaya H3605	עַל wonten-ing	אֹתוֹ piyambakipun H0853	וְנִתְּוֶן lan-netepaken H5414	אַבְרֵק Abrek H0086	לְפָנָיו ing-ngajengipun H6440	וַיִּקְרָא lan-sami-nguwuh H7121
					מִצְרַיִם: Mesir H4714	אֶרֶץ tanah H0776

Karodene ditunggangake ing kreta titihane piyambak kang nomer loro, sarta ing ngarepe ana kang alok-alok: "Hurmat!" Mangkono anggone Yusuf diangkat dening Sang Prabu Pringon dadi kang mengku satanah Mesir kabeh.

לֹא- boten H3808	וּבְלִעְיָוָה lan-tanpa-palilah-sampéyan H1107	פִּירָאון Piraun H6547	אָנִי kula H0589	יוֹסֵף Yusuf H3130	אֶל- dhumateng H0413	פִּירָאון Piraun H6547	וַיֹּאמֶר Lan-ngandika H0559	44	
	מִצְרַיִם: Mesir H4714	אֶרֶץ tanah H0776	בְּכָל- ing-sedaya H3605	רְגִלּוֹ sukunipun H7272	וְאֵת- lan-* H0853	יָדוֹ astanipun H3027	אֶת- * H0853	אִישׁ tiyang H0376	יָרִים badhé-ngangkat

Sang Prabu Pringon tumuli ngandika marang Yusuf: "Ingsun iki Sang Prabu Pringon, nanging ing satanah Mesir kene ora kena ana wong kang tumindak apa-apa, kajaba saka palilahira."

	וַיִּתֶּן- lan-maringi H5414	פַּעֲנֹחַצְפָנֵת Zapnat-Paanéah H6847	יוֹסֵף Yusuf H3130	שֵׁם- nama H8034	פִּירָאון Piraun H6547	וַיִּקְרָא Lan-maringi-nama H7121	45		
וַיִּצָא lan-medal H3318	לְאִשָּׁה dados-garwa H0802	אֵן On H0204	כֹּהֵן imam H3548	פִּרְעֹהוּטִי Potiféra H6319	בֵּת- putri H1323	אֶת- Asnat H0621	לוּ * H0853	דְּהוּמַתֶּנְג- piyambakipun	
						מִצְרַיִם: Mesir H4714	אֶרֶץ tanah H0776	עַל- wonten-ing	יוֹסֵף Yusuf H3130

Yusuf tumuli diparingi jeneng: Zafnat-Paaneakh sarta diparingi Sang Putri Asnat putrane putri Sang Potifera, imam ing On, dadi garwane. Kaya mangkono Sang Yusuf banjur wiwit nguwaosi satanah Mesir kabeh.

	מֶלֶךְ- raja H4428	פִּירָאון Piraun H6547	לְפָנָיו wonten-ing-ngajeng H6440	בְּעֵמֶדָיו nalika-ngadeg H5975	שָׁנָה taun H8141	שְׁלֹשִׁים tigang-dasa H7970	בֶּן- putra H3130	וַיֹּוֹסֶף Lan-Yusuf H3130	46
מִצְרַיִם: Mesir H4714	אֶרֶץ tanah H0776	בְּכָל- ing-sedaya H3605	וַיַּעֲבֹר lan-nglangkungi	פִּירָאון Piraun H6547	מְלֻפְּנִי saking-ngajeng H6440	יוֹסֵף Yusuf H3130	וַיִּצָא lan-medal H3318	מִצְרַיִם Mesir H4714	

Sang Yusuf mbeneri yuswa telung puluh taun nalika ngadhep ana ing ngarsane Sang Prabu Pringon raja ing Mesir mau. Sang Yusuf tumuli mundur saka ngarsane Sang Prabu Pringon tindak ndlajahi satanah Mesir kabeh.

	לְקַמְצִים: ngempal-ngempal H7062	הַשָּׁבַע kaluberan H7647	שָׁנָה taun H8141	בְּשָׁבַע ing-pitu H7651	הָאָרֶץ tanah-punika H0776	וַתַּעַשׂ Lan-ngasilaken	47
--	---	---	---	--	--	-----------------------------	----

Anadene sasuwene pitung taun mangsane murah pangan iku pametune bumi nganti tumpuk undhung,

מִצְרַיִם	בְּאֶרֶץ	הָיוּ	אֲשֶׁר	שָׁנִים	שִׁבְעַת	וְאָכַל	כָּל-	אֶת-	וַיִּקְבֹּץ	48
Mesir	ing-tanah	wonten	ingkang	taun	pitu	dhahar	sedaya	*	Lan-ngempalaken	
H4714	H0776	H1961		H8141	H7651	H0400	H3605	H0853	H6908	

סְבִיבֵתִיהָ	אֲשֶׁר	הָעִיר	שָׂדֵה-	אָכַל	בְּעָרִים	אָכַל	וַיִּתֶּן-		
sakiwa-tengenipun	ingkang	kutha-punika	sabin	dhahar	ing-kutha-kutha	dhahar	lan-maringi		
H5439				H0400		H0400	H5414		

בְּתוֹכָהּ:	נָתַן
ing-nglebet	maringi
H8432	H5414

Sang Yusuf banjur nglempakake sarupane pangan sajrone pitung taun kang luber iku, sarta pangan iku disimpen ana ing kutha-kutha; saben kutha dianggo nyimpen pangan pametune wewengkone dhewe-dhewe.

כִּי-	עָד	מְאֹד	הַרְבֵּה	הֵימ	כְּחֹל	בָּר	יוֹסֵף	וַיִּצְבֹּר	49
amargi	ngantos	sanget	kathah	seganten	kados-wédhi	gandum	Yusuf	Lan-nimbun	
	H5704	H3966		H3220	H2344		H3130	H6651	

מִסְפָּר:	אֵין	כִּי-	לְסָפֵר	חָדַל
cacahipun	boten-wonten	amargi	ngetang	mandeg
H4557	H0369			H2308

Kaya mangkono Sang Yusuf anggone tandho pangan kehe nganti kaya wedhine sagara saka akehe, olehe ngetung nganti mandheg, marga wus ora kena dietung maneh.

הָרָעֵב	שָׁנָת	תְּבוּאָה	בְּטָרִם	בְּנִים	שָׁנִי	יָלַד	וַיְלִיֶּסֶף	50
kelaparan	taun	dhateng	sadèrèngipun	putra-jaler	kalih	dipun-lairaken	Lan-kagem-Yusuf	
H7458	H8141	H0935	H2962		H8147	H3205	H3130	

אֵין:	כַּהֵן	פּוֹתִיפֵרָה	בֵּת-	אֲסֻנַּת	לוֹ	יָלְדָה-	אֲשֶׁר
On	imam	Potiféra	putri	Asnat	kagem-piyambakipun	dipun-lairaken	ingkang
H0204	H3548	H6319	H1323	H0621		H3205	

Sadurunge tekan ing mangsa pailan, Sang Yusuf wus kaparingan putra loro patutan saka Sang Putri Asnat putrane Sang Potifera, imam ing On.

כִּי-	מִנְשָׂה	הַבְּכוֹר	שֵׁם	אֶת-	יוֹסֵף	וַיִּקְרָא	51
amargi	Manasé	ingkang-pembajeng	nama	*	Yusuf	Lan-maringi-nama	
	H4519	H1060	H8034	H0853	H3130	H7121	

וְאֵת	עֲמָלִי	כָּל-	אֶת-	אֱלֹהִים	נִשְׁנִי
lan-*	kasusahan-kula	sedaya	*	Gusti-Allah	Gusti-Allah-sampun-damel-kula-kesupen
H0853	H5999	H3605	H0853	H0430	H5382

כָּל-	בֵּית	אָבִי:
sedaya	griya	bapak-kula
H3605		H0001

Sang Yusuf maringi asma marang putrane kang pembajeng: Manasye, awit pangandikane: "Gusti Allah wus ndadekake aku lali marang sakabehe kasusahanku lan kulawargane bapakku."

כִּי-	אֶפְרַיִם	קָרָא	הַשְּׁנִי	שֵׁם	וְאֵת	52
amargi	Efraim	maringi-nama	ingkang-kaping-kalih	nama	Lan-*	
	H0669	H7121	H8145	H8034	H0853	

עֲנִי:	בְּאֶרֶץ	אֱלֹהִים	הַפְּרִנִי
kasangsaran-kula	ing-tanah	Gusti-Allah	Gusti-Allah-sampun-damel-kula-mundhak
H6040	H0776	H0430	H6509

Dene kang nomer loro iku diparingi asma: Efraim, awit pangandikane: "Gusti Allah wus maringi anak marang aku ana ing nagaraning kasangsaranku."

53 ותכלינהּ שבע שני השבע אשר היה בארץ מצרים: Mesir ing-tanah wonten ingkang kaluberan taun pitu Lan-rampung
[H4714](#) [H0776](#) [H1961](#) [H7647](#) [H8141](#) [H7651](#) [H3615](#)

Bareng wus kelakon pitung taun mangsane murah pangan ana ing tanah Mesir,

54 ותכלינהּ שבע שני הרעב לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב kelaparan lan-wonten Yusuf ngandika kados dhateng kelaparan taun pitu Lan-wiwit
[H7458](#) [H1961](#) [H3130](#) [H0559](#) [H0935](#) [H7458](#) [H8141](#) [H7651](#)

בכל-תארצות ובכל-ארץ מצרים היה לחם: ing-sedaya tanah-tanah lan-ing-sedaya tanah-tanah ing-sedaya
[H3899](#) [H1961](#) [H4714](#) [H0776](#) [H3605](#) [H0776](#) [H3605](#)

nuli wiwit mangsa pailan pitung taun lawase, kaya kang wus kapangandikakake dening Sang Yusuf; satemah kabeh padha kambah paceklik, mung sawratane tanah Mesir ana pangan.

55 ותרעב כל-ארץ מצרים פירעא אל-העם ויצעק lan-sami-sesambat Mesir tanah sedaya Lan-keluwen
[H6547](#) [H0413](#) [H6817](#) [H4714](#) [H0776](#) [H3605](#) [H7456](#)

ללחם ויאמר פירעא לכל-מצרים לקו אל-יוסף dhumateng lan-ngandika nyuwun-roti
[H3130](#) [H0413](#) [H3212](#) [H4713](#) [H3605](#) [H6547](#) [H0559](#) [H3899](#)

אשר-יאמר לחם תעשו: dhumateng-sampéyan piyambakipun-ngandika punapa-ingkang
[H0559](#)

Dene bareng wong satanah Mesir padha kekurangan pangan, lan rakyat padha sambat nyuwun pangan marang Sang Prabu Pringon, Sang Prabu Pringon banjur ndawuhi marang wong Mesir kabeh: "Padha maranana Yusuf, nglakonana apa saprentahe marang sira!"

56 ותרעב היה על כל-ארץ יוסף ויהבתח lan-mbikak tanah-punika permukaan sedaya wonten-ing wonten Lan-kelaparan
[H3130](#) [H0776](#) [H6440](#) [H3605](#) [H1961](#) [H7458](#)

את-כל-אשר לחם מצרים וישבר lan-sadé wonten-ing-nglebet ingkang sedaya *
[H2388](#) [H4713](#) [H7666](#) [H3605](#) [H0853](#)

הרעב בארץ מצרים: kelaparan-punika ing-tanah Mesir
[H4714](#) [H0776](#) [H7458](#)

Pailan iku nyrambahi ing sajadad kabeh; Sang Yusuf tumuli mbikak sakehe gudhang patandhon lan nempurake gandum marang wong Mesir, marga tanah Mesir iku sangsaya banget anggone kambah pailan.

57 וכל-הארץ באו לשבר אל-יוסף dhumateng-Mesir sami-dhateng tanah Lan-sedaya
[H3130](#) [H0413](#) [H7666](#) [H4714](#) [H0935](#) [H0776](#) [H3605](#)

כי-תזק הרעב כל-הארץ: amargi awrat punika ing-sedaya tanah
[H0776](#) [H3605](#) [H7458](#) [H2388](#)

Karomaneh wong saka ing ngendi-endi iya padha seba marang ing ngarsane Sang Yusuf ing tanah Mesir prelu nempur gandum, marga sajadad kabeh kambah ing pailan nganti banget.